

"SA COMUNA"

Revista de Biniamar,
Caimari, Moscarí i Selva.

Nº3 MAIG-JUNY 1986.

Adreça: carrer dels Angels,
nº 12 SELVA

En aquest número han col·laborat:

Teresa Alorda
Arnau Amer
Genís Bonafé
Joana Mª Coll
Llorenç Coll
Mària Cuadri
Faustina Donoso
Nofre Fornés

Joan Lacomba
Josep A. LlompART
Jaume Mairata
Mª Magdalena Martorell
Catalina Massutí
M. R. Massutí
Margalida Oliver
Bartomeu Palou
Miquel Pons
Bernat Reus
Joana R. Reynés
Francesca Rotger
Joan Rotger
Mª Magdalena Tugores
Joan Vallori

Col. S. Francés d'Asís
Escola de Biniamar
Escola de Caimari
Escola de Selva

...i aquí tornam de
xar un espai en blanc per a
quells que vulguin col·laborar i fer feina en els pròxims
números.

Bernat Morell
Gabriel Reus

Dipòsit Legal; P.M. 7-1986
Imprimeix: Apostol y
Civilizador-PETRA.

GUÀRDIES DELS NETGES

CAPS DE SETMANA: des de les 14 hores del dissabte a les 9 del dilluns.

DIES FESTIUS : des de la vigília a les 21 h. fins a les 9 del dia següent al festiu.

DIES FEINERS : des de les 17 hores fins a les 9 del dia següent.

TORNOS SETMANALS AMB EL CAP DE SETMANA INCLOS.

Dra. L. FABREGAT Dr. R. PARRIOLS Dra. M. CUADRI
Q/ C. Descatlar, 9 Q/ M. Caballer, 5 Q/ J. Estelrich, 4
SELVA Tf. 515008 MANCOR T504865 SELVA T515355
505066

ABRIL	7-13 28-4	14-20	21-27
MAIG	19-25	5-11 26-1	12-18
JUNY	9-15	16-22	2-8 23-29

2. Sa comuna

CLAR I LLAMPANT

No n'hi ha prou amb un?

LES NOVES PLAQUES DELS CARRERS

GUÀRDIES DELS PRACTICANTS

Víctor López Perea, A.T.S., titular de Selva
C/ 19 de julio, 5- CAIMARI Tf. 515598

Pedro Cañellas Cardona, A.T.S., titular de
LLOSETA-C/ Ramon i Cajal, 2B-Tf. 514494

CAPS DE SETMANA: des de les 10 h. del dissabte a les 9 h. del dilluns.

DIES FESTIUS : des de la vigília a les 17 h. fins a les 9 h. del dia següent al festiu

TORNOS DE GUARDIA DE CAPS DE SETMANA

D. Victor López D. Pedro Cañellas

ABRIL	5-6 19-20	12-13 26-27
MAIG	3-4 17-18	10-11 24-25
JUNY	31-1 14-15 28-29	7-8 21-22

«LA CREU»

**PROGRAMA D'ACTES DE LES FESTES DE LA
CREU, DEL MES DE MAIG DE L'ANY 1986**

DIVENDRES, 2 de maig

- 19.30 h. Amollada de cohets.
22.00 h. "Sa Gran Revetlla de La Creu" amb l'actuació de la Banda Unió Musical Unquense. Presentarà sa vetlada el popular Pep Vallori, "Eriçona".

Aquests dies els predisos dels vells, s'ompliran de joves...

CONVIDADA

Els organitzadors conviden a tot al poble a participar vivament en aquestes festes populars i tradicionals, així com tots els que hi vulguin venir.

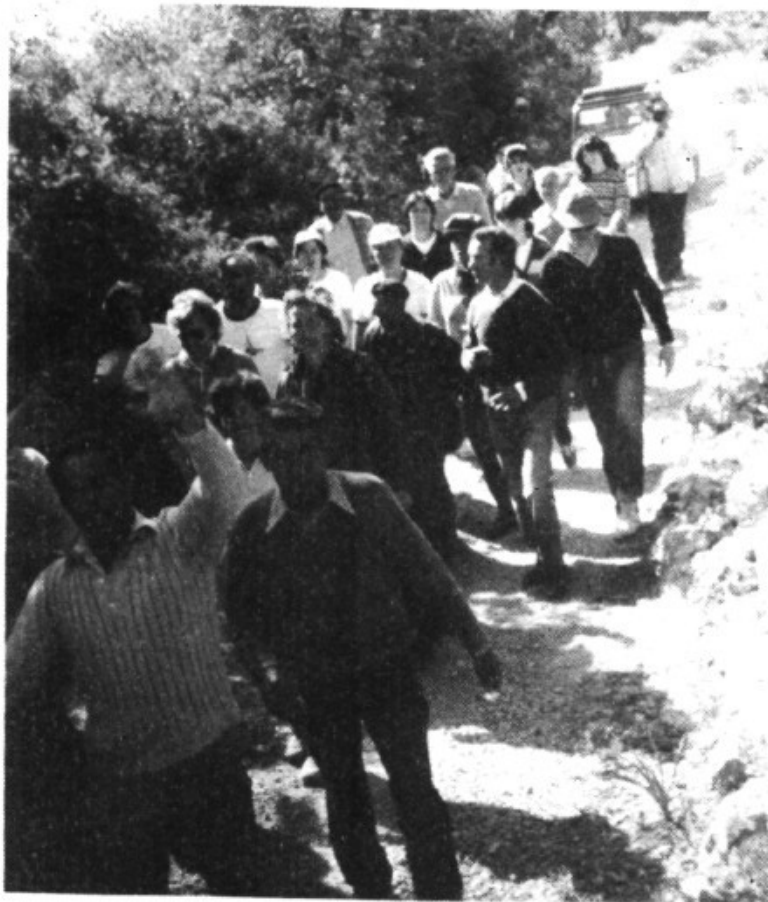

DIUMENGE, 4 de maig "Diada Infantil".

- 09.30 h. Amollada de cohets.
10.30 h. Partit de futbol, categoria Tercera Divisió Alevins: XILVAR-MONTUIRI.
12.00 h. Actuació del Grup BULLA.
15.00 h. Tir al Plat.
16.00 h. Joies, tren cada d'olles.
17.00 h. Partit de futbol, categoria 1ª Regional Preferent XILVAR
SES SALINES
19.00 h. Actuació del Grup CUCORBA
21.00 h. Gran Traca Fi de Festes.

DISSABTE, 3 de maig, "La Creu"

- 09.00 Amollada de cohets.
09.30 Cercaviles pels xeremiers.
11.00 Missa Solemne a l'Església de Sant Llorenç. Se ballarà el "Ball de l'Oferta, i cantarà el cor parroquial. Se procedirà a la Benedicció de Nous Fruits.
11.30 Exposició de cotxes marca RENOULT,
12.00 En el casal de "Son Arnau" de l'Associació de Veïnats de Camarata, inauguració de la Exposició pictòrica a càrrec de la pintora "Maria Mateu Reus" natural de Selva.
15.00 Gran Carrera Ciclista "La Creu-86", per Alevins, Infants, Femenes, Cadetes i juvenils.
21.00 Trobada de Grups Folklòrics Mallorquins, en el Pla de Sa Font, amb la participació de nombrosos grups de tota Mallorca. Serà una festa mallorquina de boca a rel, i aquest vespre Selva serà, sense cap dubte, el centre de Mallorca.

1 Maig

TOTS A PEU A

"SA BARRERA DALT"

El pròxim 1er de maig el poble de Biniamar, igual que els passats darrers anys, si Déu ho vol i el temps acompanya, fa comptes pujar fins a "SA BARRERA DALT" per fer una trobada, per fer la nostra festeta. Els biniamers mos reunim aqueix dia entorn a un bon plat d'arròs a l'ombra de pins i alzines, dins la nostra comuna. A "sa barrera dalt" devora el torrent, en contacte directe amb la natura, tots oblidam color i partit, penes, dolors i treballs, i intentam passar un dia de lo més alegre.

No se pretén que sigui una festa "prefabricada", tot ho preparam nosaltres mateixos, feim el nostre arròs, les nostres joies, cada qual conta la seva i entre vells i joves també organitzam la nostra festeta s'horabaixa, el "show" o la xocolatada perquè de tot hi ha d'haver.

Aqueix trui va començar fa uns quatre anys, quan un grup de joves va llançar la idea de fer una paella a "sa font des Patró", allà on tots els que volguessin s'apuntassin, ja que duiem la idea de "quants més són més riuen". La veritat és que no mos va anar malament, podem dir que des d'aquell 1er de maig, cada vegada ha augmentat el numero de persones que aqueix dia ens trobam i feim festa.

Si bé l'única contrarietat va esser no poder fer la primera paella a "sa font des Patró", font que des de sempre havia estat la font de Biniamar; però resulta que per bé o per mal està dins una propietat privada, i si bé els amos de Biniatzent ens han fet arribar la nova de que podíem, darrerament, organitzar la nostra festa a sa font, hem considerat que després d'aquell 1er de maig: "sa barrera dalt", Biniamar i el 1er de maig són ja un tot, i la festa va començar aquí i aquí creim que ha de seguir.

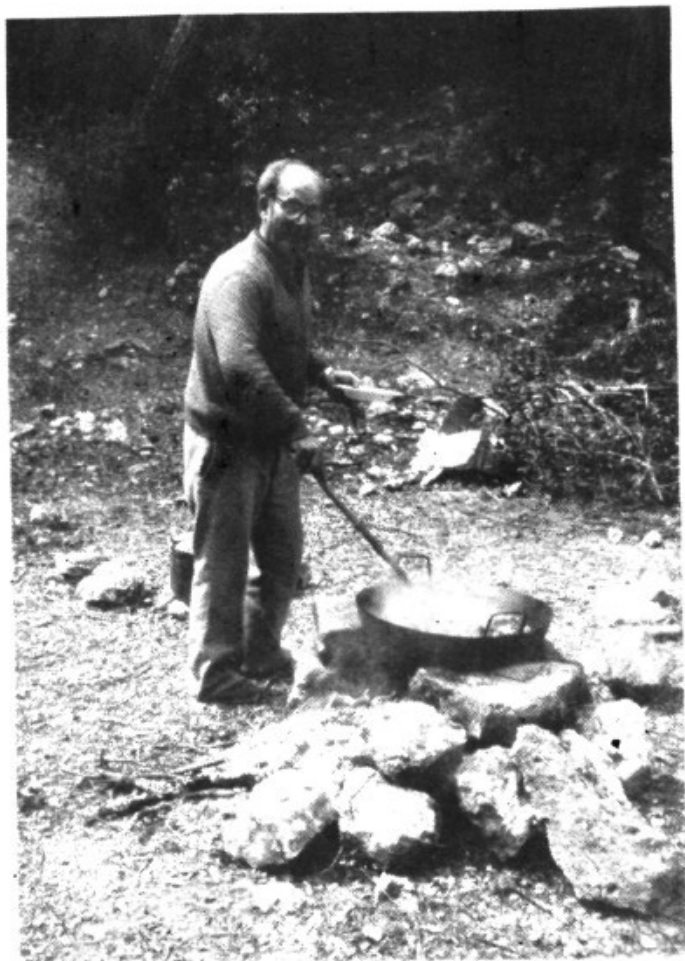
Enguany teníem posada molta d'il.lusió, ja que segons ICONA (que ara es diu SECONA) i després d'unes sol.llicituts que es feren l'any passat, mos havien promés tenir instal.lat a "sa barrera dalt" llocs apropiats per poder fer foc, bancs i taules, papereres i un aljub d'aigua.

Però com tots sabem "las cosas de palacio van despacio" i no haurà pogut ser aquest 1er de maig la inauguració d'aquestes instal·lacions. Confiam que abans de final d'any si que hi poguem anar a seure a l'ombra d'un pi, i si no ens menjem l'arròs del primer de maig asseguts a una de les taules promeses, al manco que hi poguem fer un bon trempe al final de l'estiu.

Aquests darrers dies d'abril ja es sent renou de calderons i caceroles, ja n'hi ha que cerquen animals de pel i de ploma. Els al·lots ja assagen els seus números i concursos. Se respira ambient de festa. Des d'aquí volem aprofitar per convidar-vos a tots, perquè ens juntem de forma activa i participativa aqueix dia.

Perquè el nostre primer de maig no decaigui i perquè l'arròs i la bulla surtin més bé de cada any. Perquè MINIA MAR hi surti guanyant.

B. R.

SEMBRADA DE PINS A "SA COMUNA"

Com ja és costum des de fa alguns cursos, a principis de març els nins de les escoles celebraren el dia de l'arbre. Anaren d'excursió a "Sa Comuna" sembraren pins i disfrutaren jugant pel bosc.

... ..
Enguany també la Societat de Caçadors de Muntanya organitzà dos dissabtes de sembrada de pins a "Sa Comuna" durant el mes de març, acabaren la jornada amb una bona paella feta per l'amo en Simó.

A més, els caçadors com que el que els interessa és caçar han amollat una dotzena de conilles prenyades per veure si així aconseguixen tenir qualche conill per encalçar a l'estiu pròxim.

Apunts per a una HISTÒRIA de l'ESCOLA

Hola! Tornam esser nosaltres, un grup d'alumnes de L'escola de Selva que com vàrem dir volem una cosa molt nostra: contar la història - de l'escola.

El principi d'aquesta història és un camp, un camp sembrat -- d'ametlers i altres fruiters.

Però l'any 1931 es començà a construir l'escola i segons diven s'inaugurà a l'any 1943.

Una escola pública, però els nins no podien anar a les mateixes aules que les nines, ja que hi havia certs costums que ho impedièn. Hi havia tres mestres, dels quals només en sabem dos.

- Joan Sastre Bestard, professor dels nins i director de l'escola.

- Vicenta Villalba Izquierdo, professora de les nines, la -- qual començà a donar classes a l'altra escola més antiga el 2 d'octubre de 1934.

Com podem veure eren pocs els mestres que hi havia, perquè -- tan sols eren dues aules de nins i una de nines.

Més envant també es posaren en funcionament dues aules més: la de maternal i la de parvulari, així que vengueren dues mestres més.

Per recerques que hem pogut fer hem pogut sebre qui eren els matriculats, quants assistien a l'escola diàriament.

Nins:

Any 44- Matriculats 32, acudien diàriament a l'escola 30.

Any 45- Matriculats 30, acudien diàriament a l'escola 26.

Any 46- Matriculats 34, acudien diàriament a l'escola 32.

Al llibre d'actes de "El Consejo local de la 1ª Enseñanza" hi trobam coses curioses com que el mestre recomana al President que avisi als pares d'alguns nins que estaven tot el dia pel carrer, perquè anassin a escola.

Per avui ja n'hi ha prou, esperam rebre anècdotes i notícies curioses d'aquell temps.

Maria Morro

Joana Mª Coll

Joana Llull

Cati Morro

A LA FI AQUEST MES D'ABRIL HAN COMENÇAT
A COL·LOCAR ELS NOUS RETOLS DELS CARRERS,
VET- AQUÍ UNA MOSTRA.

NOTICIES

DISSABTE ECOLOGIC

El dissabte dia 22 de març nins i nines del grup d'esplai, els quins-86 i gent voluntària, sobre tot de Valella, varen fer una bona netejada de pots i fems a dalt del puig de Cristo Rei, arplegaren tanta de brutor que ompliren el camionet de l'ajuntament.

A més sembraren papereres i posaren una barana de fusta al mirador. L'ajuntament obsequià als col. laboradors amb begudes.

FESTA DE "CRISTO REI"

El dilluns de Pasqua se celebrà la tradicional Romeria i pancaritat de "Cristo Rei", fou un dia de sol i festa. Molta de gent, aprofitant el bon temps, pujà al puig a berenar i molts feren una bona paella. Hi hagué molta participació.

... ..
El dissabte dia 19 d'abril els "quintos" netejaren la cuculla del puig. Malgrat que la gent cooperà procurant no embrutar massa i posant la brutor a les papereres encara ompliren un bon grapat de bosses de fems.

DIADA D'ESPLAI A SA POBLA

El pròxim 4 de maig hi ha una diada de grups d'esplai a Sa Pobla a la qual assistiran els nins i nines del grup Rebumbori.

COOPERATIVA DE CAIMARI

Vaja rebumbori i polseguera que s'alça per Caimari amb motiu de l'Assemblea ordinària de Socis, fou necessari una nova assemblea per intentar resoldre el problema.

EL BATLE DE BINIAMAR MALALT

El nostre col. laborador Bernat Reus va estar internat a So'n Dureta per espai de 15 dies, va perdre un grapat de quilos, però ja torna esser al seu poble i comença a recobrar els colors.

JA TENIM PAPERERES !
NO OBLIDEU QUE LES HEM D'EMPRAR
SI VOLEM ELS POBLES NETS.

DONACIO DE SANG

El dia 18 d'abril es va desplaçar a Selva la unitat mòvil de la Residència sanitària de la Seguretat Social per tal de facilitar la periòdica donació de sang.

L'acte d'extracció de sang es va dur a terme, com és habitual, en el centre parroquial, la participació fou nombrosa.

"ROBATORUM"

Aquest mes d'abril vèries vases de Selva, els dos bars i l'escola de Biniamar varen tenir visites desagradables. Sembla esser que se passeja per la comarca del Raiguer qualcú que estima molt els doblers dels altres.

LA CORAL EN MARXA

Després de distintes reunions per posar en marxa un Patronat de música local, sembla esser que les coses van per bon camí. S'ha organitzat una Coral i ja ha començat a assajar els divendres. Per a més informació dirigiu-vos a Simó Rípoll o al mestre D. Josep.

"la Caixa"

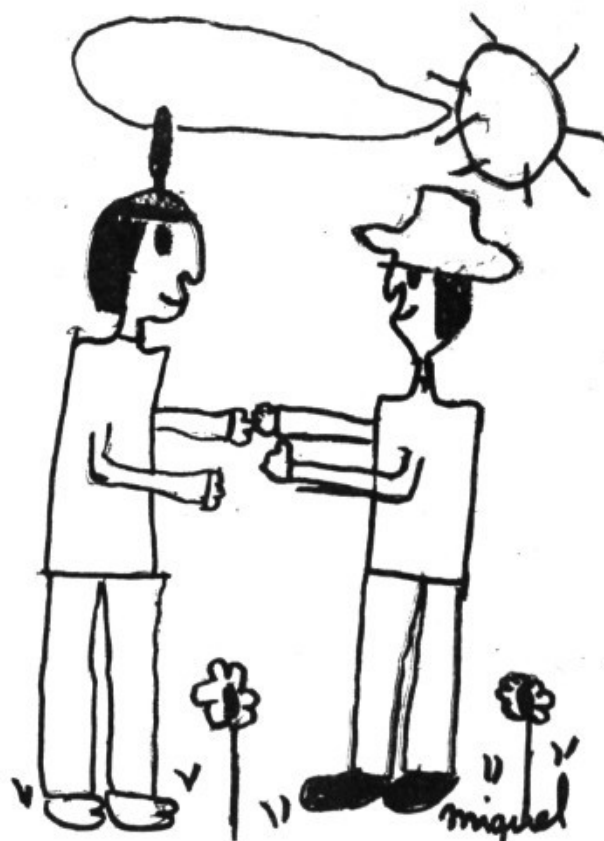
Carta per a la pau

Srs. que Comandau el món:
Vos escrivim aquesta carta, per demanar-vos que no fabriqueu més armes per la guerra, perquè la guerra destrueix els pobles i mata les persones.

Els nins de les escoles no en barallarem, però vosaltres no heu de fer guerra.

Amb els doblers que gasteu amb armes podreu enviar menjar als nins que es moren de fam i no tenen per vestir-se, també podrien construir, Zocs, i parcs per jugar els nins i nines dels pobles i ciutats. Estarem molt contents si tots els països del món fan la pau i pus mai més hi ha guerra.

3er i 4t E.G.B. Escola de Biniamar

SALUT: prevenció de la càries

S'ha realitzat a l'escola una campanya de prevenció de càries dental, amb l'objectiu de reforçar el que s'ha après i tal volta estendre la informació a un major numero de persones, feim un resum de lo - que ha estat aquesta campanya.

Objectius generals:

- Aumentar el coneixement de pares i mestres damunt el problema de la càries dental.
- Facilitar l'adquisició de hàbits favorables a la salut dental.

La càries dental és una malaltia, la més estesa als països - desenvolupats.

Al nostre medi més de 2/3 dels escolars la pateixen.

Factors que provoquen l'aparició de càries.

Factor bacterià: A la boca hi tenim gran quantitat de bacteries, que es nodreixen de restes d'aliments. Formen una closca que -- s'adhereix a la dent i que els hi serveix de protecció: Placa bacteriana.

Factor dietètic: Les bacteries de la placa bacteriana consumeixen els sucres sobretot sacarosa transformant-los en àcids que ataquen l'esmalt.

Factors individuals: La disposició de les dents, composició - de la saliva, etc., influiran en la major o menor predisposició a patir càries.

Prevenció de la càries.

Una vegada s'ha iniciat el corc a una dent, és impossible la curació. Hem d'actuar per tant, abans amb MESURES PREVENTIVES. La càries és pot-ser de les malalties on és més clar el paper que juga l'educació sanitària. Amb una acció preventiva conjunta s'ha demostrat que és possible disminuir de forma important la seva incidència.

Hem vist que són diferents els factors que provoquen la càries, per tant haurem d'interferir totes les etapes si volem fer una eficaç - prevenció.

- 1.- Factor bacterià: prevenció mitjançant una correcta higiene dental, amb un espalmadoret, de tamany adequat, recte i millor de nylon. S'ha de canviar al manco cada sis mesos. Rentar les dents després de les menjades més importants i sempre després de menjar dolços.
- 2.- Factor dietètic: prevenció mitjançant una correcta alimentació. Alimentació completa i equilibrada, sobretot a l'edat del creixement, són importants els aliments rics en calci (llet, formatge, iogur... i vegetals rics en vitamines). Acostumar-se a rovegar bé els aliments. Controlar l'abús de sucres. Es més cariogen com més concentrat i refinat és - (ho és més un caramel.lo que una poma), i els durs i pastosos que els líquids. Hi ha que incloure també com a prevenció les revisions periòdiques de les dents, visites al dentista, i glopegades de fluor, perquè dissortadament encara les aigües potables no estan fluoritzades a tots els municipis.

Maria Cuadri Duque

Durant els segles XII i XIII (Edat mitjana) la música l'interpreten per les fires, mercats i festes els joglars. En els monestirs, les comunitats de monjos ja posaven les seves veus al servei de les cerimònies religioses.

Entre els segles XIV i XV (Renaixement) comencen a apareixer els cors acompanyats de qualque instrument musical: primer el violí (rutinari d'una o dues cordes), el primer orgue en el segle XIV i després altres tipus d'instruments, com a flautes diverses, psalteris i guitarrons. En el segle XV els grans orgues ja serveixen d'acompanyament per a les obres mestres.

En el segle XVI en el XVII (El Barroc) se mescla la música popular amb la religiosa i ja comença la composició de "cantatas". Neix l'òpera amb una obra cabdal "Orfeo de Monteverdi".

Al segle XVIII (El Rococó) amb ritmes entremesclats, de diferent origen, surten les combinacions de les sonoritats dels instruments de corda, de vent, que donen lloc a les composicions de simfonies, "cantatas", "Lieders", etc.

El clasicisme deixa pas al Romanticisme, i al segle XIX. Les grans figures de Mozart, Paganini, Liszt, Bach, Haendel, Schuman, Beethoven, i molts d'altres autors, amb grans orquestres sinfòniques, varen compondre obres mestres que amb grans corals i destacades actuacions són el deliri musical.

Lucio Saneugenio

RACÓ DELS PINTORS

SALÓ DE TARDOR

A la Biennial de pintura de les Balears que convocà "La Caixa" l'any 1985 hi han participat en Joan B. Lacomba i el seu fill Gabriel, en Miquel Salom i en Llorenç Mir, les obres seleccionades foren exposades a la Llonja de Palma entre dia 4 i 17 d'abril. De 150 quadres presentats en seleccionaren 60.

En Miquel Salom exposa, a finals d'abril, dibuixos en una mostra col·lectiva que se celebra a la sala Lluç Fluxà de Ciutat.

10 Sa comuna

JOAN SASTRE A ARCO-86

De dia 10 a dia 15 d'abril es celebra a Madrid la quinta edició de la fira internacional d'Art Contemporani

ARCO és un col·lectiu de galeries d'art que lloga espais i serveis a la Institució de la fira de Madrid.

4 Gats presenta quatre pintors, un d'aquests és en Joan Sastre Quetglas que té l'oportunitat de mostrar la seva obra més recent a un públic molt especialitzat i en més capacitat de crítica que el de Mallorca.

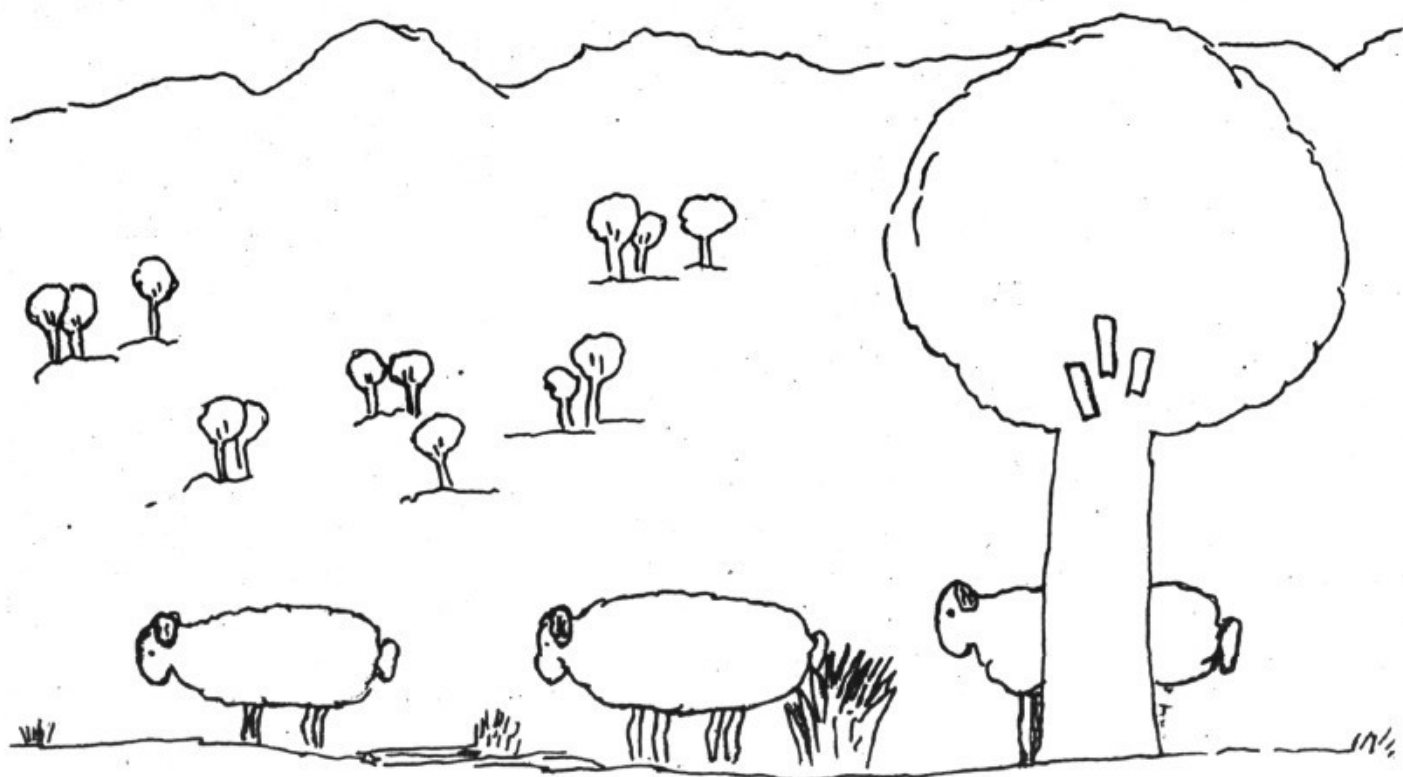
Desitjam que l'obra colorida, personal d'en Joan, enriquida per les seves vivències de cada dia, assoli una bona crítica.

El pròxim dia 6 de maig en Joan Sastre inaugura una exposició individual a la Galeria DIART de Madrid.

També el mes de maig participarà a la mostra de Pintura de BASILEA.

F.D.G.

Les ovelles

A Camari hi ha molts de pastors que cuiden ovelles, per es camp i per ses muntanyes des poble i Gluch també hi ha pastors que tenen cabrits i les duen per ses voreres des camins a menjar herba.

Es vespre quan arriben al poble munyen ses ovelles i de sa llet fan un formatge molt bo també venen uns xotets molt grassos i guapos als mercaders.

El jove Antoni Ordines, llicenciat en Filosofia i Lletres especialitat de Geografia, el dia 21 d'abril presentà i llegí la Tesina (treball d'investigació) que és un estudi de la toponímia del municipi de Selva, ha arreplegat devers 2.500 noms de lloc de les nostres contrades. Fou aprovat amb la màxima nota: Excel.lent. ENHORABONA amic Toni.

Cicle Inicial
C.P. Camari

LA CREU

per JOAN ROTGER

APROXIMACIONS

Un dels fets incuestionables en els estudis del home és que es condicionaments geogràfics delimiten sa consti-
tució de nuclis urbans, a on l'home dur a terme una finalitat, al mateix temps que necessitat: el viure en societat, el viure en comú. Aquest caràcter s'ha plasmat també en sa nostra illa, i als pobles voltants, com en es nostre.

S'antigua Silva, que després esdevingé a sa denominació àrab de Xilvar, es va constituir a ses portes de sa Serra Nord, i a lo ample i a lo llarc d'un pujol amb una configuració geogràfica que ha influït, ja d'una manera concreta, en sa idiosincràcia de Selva, dels seus habitants, de ses seves costums i tradicions més propis.

Tot això es diu per quant aquests condicionaments han influït forta-
ment al nostre poble. Aquest fet es veu en la diversitat dels diferents barris que conformen el poble.

Així com hi ha nuclis urbans que si en un primer moment són unitaris, i els seus barris surten de la mateixa extensitat, no és Selva un cas de aquest tipus, sino més be al contrari. Es evident que Selva és el conglomerat dels diferents barris, uns més antics i altres més recients, en caraque, i això és evident, formen un sol poble.

Tot això fa que un poble es reunesqui un parell de dies a s'any, celebrant esdeveniments com poden es-
ser el del patró de's poble, o altres. Aquest és el cas de ses festes de LA CREU que el barri de Camerata, del que ja ens consta la seva existència l'any 1371, celebra de temps enrera.

ORIGENS REMOTS

Sa benedicció des fruits -diu Mn. Antoni R. Cano Oleo, rector de de Selva- (1)- que es feia tradicionalment, tradició avui recuperada, donava una pinzellada religiosa a sa festa.

Encara que no sapiguem, amb exactitut, quant el barri de Camarata comença a celebrar sa FESTA DE LA CREU, pareix segur que allà per el segle XVI, amb motiu de la celebració en el mes de maig de l'anomenada Festa de La Creu de Maig, també els veinats de Camerata celebraven sa festa de "la seva creu de terme" -segueix dient Mn. A. Cano-, creus que s'extendrien per protegir dels mals sperits que podien dur a perdre ses cuites.

En els pobles de Mallorca també trobam "ses creus de terme" per demanar la benedicció divina damunt es nostres camps i viles, cas que és aquest el de sa "creu de Camarata. Per tot això, i degut a la proximitat entre la Semana Santa, setmana de penitènci, el 3 de maig el poble adornava la Creu, amb au-
fabiguera i ramells de sa creu, i amb alegria celebrava una festa popular.

CURIOSITATS. EL PAS DEL TEMPS

Una de ses tradicionats mantengudes pels cameraters és, sense cap dubte, la caragolada que a cada casa es sol preparar per les festes. Es molt agradable passar aquests dies per Camerata enmig de l'aroma que despren el bull de ses calderes.

També fa molt de temps la configuració de allà on es desenrotlen sa major part de ses festes, en el

Pla de Sa Font, no és sa mateixa. Hi havia un lladroner, en mig del Pla, que donava ombre a tota Sa Font. Al voltant d'aquell majestuós lladroner hi colocaven es catafalc.

Un temps enrera les festes de La Creu eren subhastades, o encartades, a sa Casa Consistorial, i es qui s'enfilava més amunt aconseguia organitzar ses festes d'aquell any. Per això n'hi ha que es diven ¡compassa es temps!, quant avui, si un temps havien de pagar a l'Ajuntament per poder dur ses festes, miren de cercar ajuda, els organitzadors, a les distintes entitats perquè ses festes siguin esser populars.

Són aquestes algunes de ses curiositats que enrevolten ses festes, encara que n'hi ha més. Poden estar be segurs.

LA CREU, AVUI

L'any 1982 es va constituir sa Comissió de Festes de La Creu amb l'únic objectiu de revitalitzar unes festes antany tan arralades dins el sentir dels cameraters, dels selvatgins.

Aufebeguera i ramells de la Creu la vestiran.

Es components de Sa Comissió, que presideix Rafel Llull, es va traçar com a finalitat el resorgir d'unes festes, resorgiment i manteniment d'unes festes "vives" que és avui una realitat.

Durant aquests anys passats, han col·laborat en Sa Comissió, entitats des tipus més variats, passant pels Quintos i l'Associació de Veïnats, i acabant per l'Ajuntament i entitats privades.

Tampoc s'ha de donar s'esquena a sa polèmica -afortunadament, ja enterrada- que en el seu moment varen esser ses festes de LA CREU. De llavros ençà, s'han fet evident ses "sanes" iniciatives i els projectes constructius del tot, dels components de Sa Comissió, que han treballat, fortament, com es enguany, entre les altres entitats, perquè ses festes siguin "de tots, i celebrades per tothom".

Del programa d'actes d'enguany és de destacar, entre altres esdeveniments, de la Trobada de Grups folklòrics, que feran, sense cap dubte, de la "nit selvatgina" una nit netament "mallorquina", per quant es viuran en intensitat les arrels del folklore selvatgí.

ENCOMIADA

Els organitzadors de les Festes de La Creu d'aquest any desitjen que els selvatgins tots poguem gaudir de ses festes que ja prest aniran a començar.

- (1) Segons lo editat en els programes de les Festes dels anys 1983 i 1984.

conversa amb ...

L'amon Joan Carreró

L'amon Joan Gual Ripoll, conegut també com l'amon Joan "Carreró", fa 78 anys que va néixer a Selva, al carrer de S'Olivaret; però mos diu que encara casi cada dia puja a peu a s'olivar per collir oliva, caçar o, com ell diu, culajar.

Quan parlem de l'amon Joan no podem deixar de pensar en la seva dona, Madò Margalida; són d'aquelles poques parelles que mai ne veus un sense l'altre.

En aquest temps de primavera, el capvespre quan guaita el sol, el podem veure, amb qualche altre padrí de Selva, assegut vora Ca seva, al pedrís del "matadero".

L'amon Joan mos diu que fa molt d'anys, massa tal volta, que va començar a fer feina:

-Tenia nou o deu anys quan vaig anar per primera vegada a fer feina de porqueret a Son Vic, guardaba una truja.

Además de "naveter", també mos conta ses distintes feines que des dels divuit fins els seixanta-sis anys a fet dins sa mina: -Vaig començar a fer de vaçoner, i després vaig posar via, enfustar, desaiüés, ... i una temporada vaig fer d'encarregat.

L'amon Joan, lo que mos agradaria és que mos parlasiu una estoneta d'aquest ofici: NAVATER, que ja fa un grapat d'anys que va desaparèixer, i, si no ho tenim mal entès vos sou el darrer que queda viu de Selva.

-Què era un navater?.

-Uns joves que aplegaven neu en s'hivern, la posaven i pitjaven dins ses cases de sa neu, a fi de que en s'estiu se pogues tenir gel.

-Quina era sa vostra feina?.

-Com abans he dit, replegar neu. Els primers dies amb pales, aprop de ses cases, després amb senalles-la tiravem. dedins i després la pitjavem amb pics i a potades, voltant un darrera l'altre i fent sostres d'un o dos pams de gel.

-Quant d'anys tenieu?.

-Entre quinze i setze. Només hi vaig anar un sol any.

-Quin temps estaveu al Puig de Massanella?.

-Dotze o quinze dies. Aquest any vàrem davallar sa setmana de Pasco, i va esser el darrer any que sa va fer gel a Massanella.

-Quantes persones ereu?.

-Unes setze o desset; casi tots joves mancò un que li deien l'amon Tofol de sa Poblera. M'en record que amb jo varen pujar en Joan i en Biel "Gal.letes", en Joan de ca Madò "Caretà", i qualkun altre de Selva que ara no m'en record; els altres eren de Caimari. L'amo que aquest any havia llogat sa casa de sa neu era l'amon Miquel de Son Massià, i també vivia a Caimari.

-Mos porieu contar com passaveu un dia qualsevol allà dalt? ¿ Quantes hores de feina feieu?

-De sol a sol. De matinada mos aixecàvem i berenàvem d'una arengada i v; després a aplegar neu, i en sentir fred entràvem dins el porxo per encalentic-mos i menjar si hi havia gana. Abans de dinar pitjàvem sa neu i al migdia fideus o sopes amb faves. Després de dinar lo mateix que el matí. Abans de sopar tornàvem pitjar sa neu, i per sopar fideus o sopes amb faves. Després de sopar, cada vespre, jugàvem a penyores (vola-vola gorrións, vola-vola cadires, ...), i a dormir damunt dos brins de palla,

amb els peus vora el foc. i Sabs que ho era de diferent d'ara!

-Quants de doblers guanyàveu?

-Set reals en tot lo dia. A més l'amo hi posava es menjar, manco es pà que el posàvem cada un de noltros.

-Com eren ses cases de sa neu?

-De pedra, com una sinia llerguera. Tenien uns 15 metros de llargaria, per 8 d'amplària i 7 de fondo. Hi havia vuit finestres, tres per banda i una a cada cantó. L'ompliem fins dalt de tot i damunt hi posàvem càrritx.

-Tenim entès que organitzàveu una espècie d'Ajuntament, com era això?

-Sí. Hi havia es "batle", màxima autoritat, que encantava ses penyores. Una "parella de guàrdies civils" per posar orde, si qualkun sa desmandava. un "jutje" i un "notari" que feien ses sentències de ses penyores. Un "capellà" que passava el rosari i després mos feia un sermó. Es "cuiner" que aguiava es fideus o ses sopes amb faves (sempre menjavem lo mateix). Era un "Ajuntament" elegit per noltros mateixos.

-Com vos protegieu del fred?

-Foc i vi, i qualche arengada. Més que el fret, me molestava més sa claror del sol. Aquest any cada día en va fer; record que els darrers dies no podíem mirar sa neu.

-A s'estiu què se feia amb sa neu?

-Després d'haver omplit tota sa casa, sa neu que tocava ses parets de pedra se fonia i llavors ompliem s'espai entre ses pedres i sa neu amb pallús de fava. Quant arribava s'estiu dos homes la picaven (era tant forta com s'asfalt) i la posaven dins motlos i feien un pà de neu; els davallaven amb bísties i la venien a n'es pobles per fer gelat. Crec que també en duien a Ciutat.

-Sabeu que sa nostra Agrupació Aires de Muntanya, balla un ball que se diu "Pitjen sa neu". Vos que l'heu ballat mai?

-Madó Margalida riu i contesta per ell: iMai ha estat ballador!

-Després de quinze dies quant davallàveu devieu fer una festa?

-Sí. Després d'arribar i rentar-mos, anàvem a Caimari a misa, i després l'amo mos convidava a xocolata i ensaimades, i al vespre feiem un ball a un cafè de Caimari.

L'amon Joan mos seguiria contant moltes més coses tant interessants com totes ses que mos ha contat, però no mos queda més remei que deixar-ho per un altre vegada.

La impressió que me queda després d'haver xerrat una estona llarga amb l'amon Joan és que en cada persona major del nostre poble hi ha un gran tresor de sabiesa popular; que sa hitòria del nostre, i de tots els pobles no està als llibres, està dins el cor dels nostres padrins.

L. C.

Arribar a ésser Quinto és la meta de qualsevol jove a la seva joventut. Els Quintos d'enguany com d'anys anteriors han duit les festes de Cristo Rei com millor han pogut.

Ses festes de Cristo Rei han estat un èxit grandíol. sobre tot en quant a assistència de públic. Els actes allà d'alt celebrats varen tenir una gran col.laboració del públic assistent, tant al "Gran trull" com al "Concurs de paelles".

A la vetlada de Cristo Rei va tenir lloc una gran glossada, amb els tres millors glossadors de Mallorca: En Planisi, En Mas i Madó Joana Costera. Cal remarcar la gran assistència de públic a la acte.

El dissabte següent va tenir lloc una gran verbena del Quintos animada pels conjunts, punk-rock "ESKORIA", replegats de Mancor i "STARKIS SHOW".

Gràcies a la revista "Sa Comuna", els Quintos volem demanar perdó si hem fet

qualque cosa malament durant les festes, esperam que els Quintos de l'any que ve puguin corregir.

J.V.P B.S.V B.B.C

Sa comuna 15

Grup d'Esplai

Rebumbori

IX MOSTRA

DE CANÇÓ INFANTIL

El passat dia 2 de Març, com estava previst, a les 10 h. del matí a L'Auditori de Ciutat comença la IX Mostra de Cançó Infantil, a la qual hi participaren 16 clubs d'esplai, que es veren animats i aplaudits per unes 1.500 persones.

La Mostra es va iniciar amb la presentació a càrrec d'un grup de Titelles que manifestaren el desitg de veure tots els homes del món units. Aparagueren idò a l'escenari 16 representants de distintes nacionalitats, nins dels nostres clubs que es feren càrrec de tota la presentació de la Mostra.

Les actuacions dels distints grups varen ser molt bones. Cantaren i ballaren acompanyats pel grup de músics que tots nosaltres ja coneixem. Fou una festa que ens alegrà el dematí.

En el descans, i com a novetat d'enguany es realitzà una mostra o desfile de vestits amb paper que també va ser un èxit.

Per acabar la Mostra, al final de segona part, tots els nins i nines que havien participat pujaren a l'escenari i juntament amb el públic cantàrem: "mirau bé allà dalt".

Aquest any tots els nins que cantaren, presentaren o desfilaren varen ser obsequiats, com a record, una preciosa titella.

Com els altres anys, durant el descans i al final es varen vendre camisetes amb el dibuix del cartell de la Mostra; també es posaren a la venda titelles. Ja que aquesta vend. resultà un èxit, cal donar-vos les gràcies per la vostra col.laboració.

Per acabar només donar-mos l'enhorabona mutuament. Agrair-vos la participació i donar mil gràcies als músics que desinteressadament col.laboraren amb la Mostra.

GRÀCIES A TOTS

GRUPS D'ESPLAI

DE MALLORCA

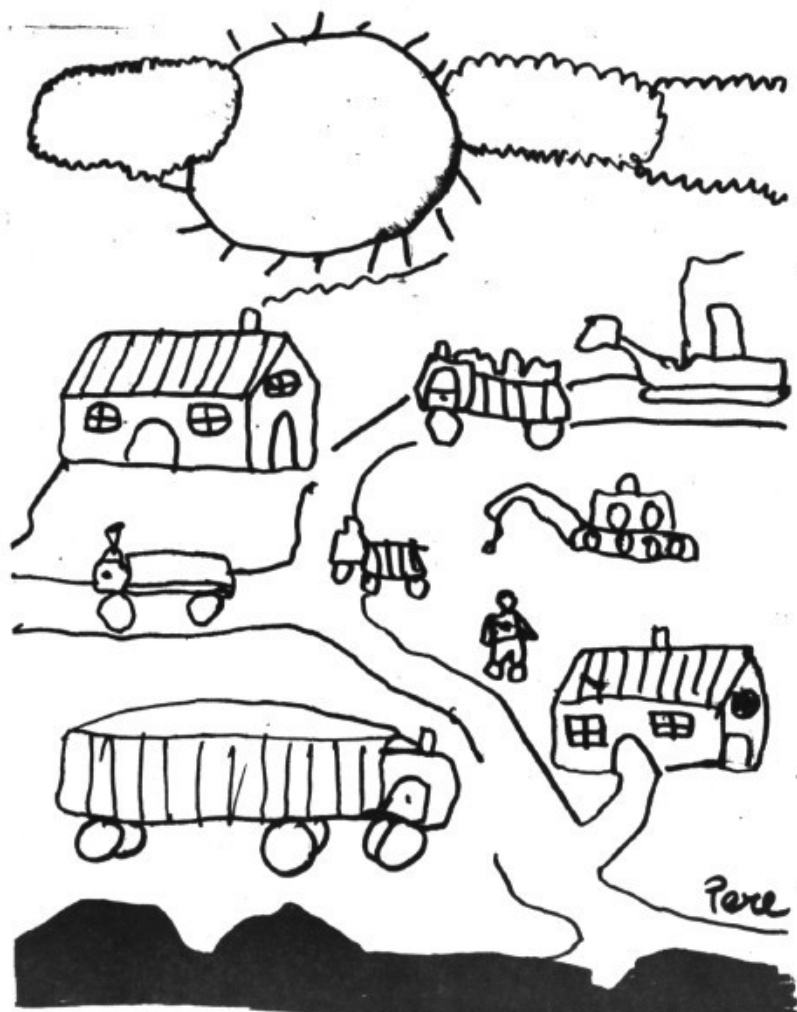
A Biniamar hi ha una mina de carbó a cel obert. A cel obert, vol dir, que no té galeries subterrànies, sino que han tret capes de terra fins que han trobat el carbó.

L'altre dia vàrem anar a la mina i fèrem unes quantes preguntes a l'encarregat per saber més coses. Vàrem saber que: el carbó de la mina el transporten a la central d'Alcudia per fer electricitat. Que hi fan feina 20 homes dels quals dos són de Biniamar. Tenen unes quinze màquines per a poder fer la feina.

La mina duraria uns tres o quatre anys. Quan han tret el carbó tornen posar la terra al seu lloc i hi sembrun arbres.

3er i 4at E.G.B.

Escola de
Biniamar

PLUVIOMETRÍA (MARÇ-86)

Com podeu veure, aquest mes de Març que hem passat, no ha estat gaire bo en quant a pluges.

alment el mes de Març, cada any sol ésser generós de vent i aigua.

L'any passat varen caure 131 litres, mentres que enguany, solsment 33 litres.

Com veis la diferència és important. Es una pena que el temps no hagui seguit la bona marxa que duia ja des del mes de Novembre de l'any passat. Esperem i desitjem que el mes d'Abril sia gaire més bo en quant a n'aquest capítol d'aigua. Pareix que serà així. A la pròxima ja vos contarem.

• DEMOGRAFIA •

MATRIMONIS

Dia 22 de març, a l'església parroquial de Selva se casaren el jove Antoni Pons Vidal, nascut a Binissalem i na Francesca Marqués Hinojosa, filla del nostre metge-oculista D. Gabriel Marqués i Dª Mercedes.

Enhorabona grossa.

DEFUNCIONS

En quant a defuncions tenim la sort i l'alegria de dir-vos que no hi ha cap mort aquest mes, gràcies a Déu.

J. MAIRATA

Dia	PRECIPITACION mm	METEOROS OBSERVADOS			VIENTO DOMINANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n		SELVA	
1	86					Provincia	Número
2						BALEARES	47-0
3						Mes	Año
4						MARZO	1986
5						Observador	
6						JAIME MAIRATA RAYÓ	
7							
8							
9						Suma	
10	02					88	
11							
12							
13	26						
14							
15	05						
16							
17							
18	136					Suma	
19	36					203	
20	27						
21							
22							
23							
24	16						
25							
26							
27							
28							
29							
30							
31						Suma	
						43	
Precipitación total del mes						33'4 mm	

NUMERO DE DIAS DE:

Lluvia	•	8
Nieve	*	
Granizo	△	
Tormenta	R	
Niebla	≡	
Rocío	∩	
Escarcha	∪	
Nieve cubrió suelo	⊗	

DIAS PRECIPITACION

< 0.1 (ip.)	
≥ 0.1	2
≥ 1.0	5
≥ 10.0	1
≥ 30.0	

PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA 136 mm. dia 19

Viento dominante

En los días de lluvia	En el día de más lluvia

NAIXAMENTS :

-Dia 24 de Març a Caimari C. 19 de Juliol nº 51, va néixer en Joan Jaume Mairata Seguí, fill de Jaume i Mª Antonia

Dia 27 de Març, va néixer en Manuel Gonzalez Morro, fill de Manuel (Inca) i Francesca (Selva). Viven al carrer de la Musa-Selva.

Dia 5 d'Abril va néixer en Rafel García Tortellà, fill de Donato (Cáceres) i de Isabel (Selva). Viven al carrer del Racó nº 23. Selva.

A Caimari dia 6 d'Abril, els esposos Francesc Manuel Sanchez (Pollensa) i Catalina Nadal (Palencia), varen tenir una filleta que s'anomenarà Carme.

Dia 8 d'Abril, a Selva -carrer de Sant Josep nº 38, va néixer en Joan Janer Reus, fill d'en Joan (Inca) i Magdalena (Selva)

ENHORABONA A TOTS AQUETS FELIÇOS PARES

CONCERT IMPREVIST

El dia 27 de març- Dijous Sant- Moscarí fou punt d'aturada obligat pels músics David SENN (flauta) i Delter GUNMELT (orgue) en la seva peregrinació a Lluc. Ells ben assabentats de l'existència i funcionament de l'orgue històric-mecànic del poble no dubtaren en desviar-se de la ruta establerta. Aprofitant l'avinentesa els esmentats personatges oferiren als assistents un concert, una sèrie de peces musicals barroques amb orgue i flauta.

L'ORGUE VEHICLE D'APRENENTATGE MUSICAL.

Dia 7 d'abril un grup de ciutadans suïssos visitaren l'orgue.

L'explicació i concert estigué a càrrec de l'organista holandès Jan JONGENPIER (concertista conegut pel poble) cap de l'organització de la visita cultural. La coneixença de l'orgue es feu per mitjà de l'explicació de cada registre per separat. Sons, qualitats i materials de que es componen foren els elements a destacar.

"LA CREU "

Malgrat el dia 3 de maig, festa de la Creu, no sia de gran transcendència al poble, els moscarinencs la celebren i l'homenetjam.

La festa és sobre tot fita obligada pels al.lots de l'entorn qui són els que duen a terme l'endomassada - amb flors i murta - de la creu que hi ha al camí de So'n Rebassa.

LLORENÇ VIVES I MIR
ANTONI VIVES I MIR

ASSEURANCES

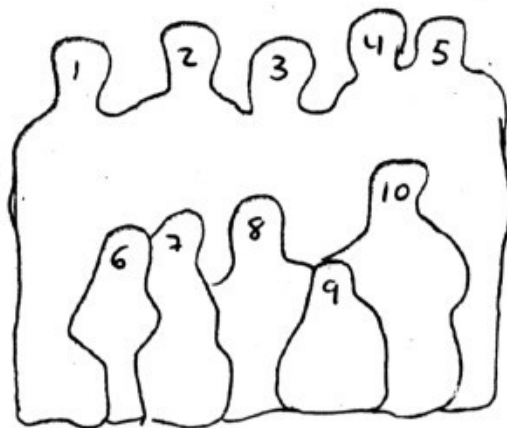
ASSESSORAMENT

ECONOMIC, CONTABLE
I FISCAL

CARRER MAJOR, 20
TELÈFON 50 49 88 - INCA

fotografia, any 1985. Sa comuna 19

Caimari.- QUINTOS 1950

- 1- Pere "Ferraquet"
- 2- Bernadí "Com"
- 3- Biel de "S'Auqueria"
- 4- Biel de "So'n Nebot"
- 5- Miquel "Xella"
- 6- Pere "Escolà"
- 7- Tofol Frau
- 8- Bernat "Roig"

Qui és qui?

Biniamar.- QUINTOS 1948

- 1- Toni Bonafe "Ca's Ferrer"
- 2- Joan Morro "En Rei"
- 3- Biel Nicolau "Mucho"
- 4- Francesca Jaume "Madò Silis"
- 5- Miquel Jaume "En Lava"
- 6- Bernat Reus "Gayos"

madò CATALINA "MONYA"

Madò Catalina Gual Martorell, va néixer a Caimari l'any 1.908. El passat 17 de Desembre va complir 77 -- anys.

A madò Catalina li va tocar viure una època difícil, l'època de l'escassetat i de fer feina de sol a sol -- per poder tirar endavant.

Filla d'una humil família, l'amo Jaume i madò Aina, també tenia una germana Aina. Degut a l'escassetat que hi havia per alimentar a les dues filles petites, els seus pares varen decidir anar a una nova terra, una -- terra plena d'il·lusions i de futur: Argentina.

Comença dient madò Catalina que se'n varen anar l'any 1913 jo tenia -- cinc anys i dos la meva germana, ma mare ja hi tenia allà una germana i dos germans.

Recorda que varen sortir de Caimari i se'n varen anar amb un Carro -- cap a Palma, allà varen agafar el -- "barco" cap a Barcelona. A Barcelona hi vàrem quedar dos dies a ca un cosí de ma mare, i al moll de Barcelona agafàrem el "Barco" que ens dugué a Buenos Aires.

Amb nosaltres hi venia altre gent de Caimari, madò Mengüeta i els -- seus fills (el seu home ja era allà). També hi va venir amb nosaltres -- l'amon Josep de son Canta que deixà la família aquí (dos infants i la seva dona), i ell va partir a fer fortuna. Va tornar es cap d'un parell -- d'anys i va morir a Caimari.

Vàrem estar vint i dos dies per arribar a Buenos Aires, i l'únic record que tenc del viatge és que pujava a la coberta del "barco" i veia la coa de sabonera que deixava dins la mar. Quan vàrem arribar a Buenos Aires mos dugueren amb un carro a Tafiviejo, allà i vivia la tia Francina, germana de ma mare, amb la que vàrem viure una temporada. Després vàrem passar a regentar un forn que abans de nosaltres havia estat de la tia Antonina, cunyada de ma mare, que va tornar a Mallorca.

Durant el temps que vàrem estar al forn jo anava a l'escola i m'agradava molt, L'únic que record d'ella és que tenia un sol llibre i que a totes hores llegia, inclús a l'hora de dinar el m'havien de llevar de davant també record que tenia una amiga que nomia Argentina i que jo li duia pastissos d'amagat de mon pare i que ell un dia me va trobar i se va enfadar molt.

MADO CATALINA ALS 20 ANYS

Es cap d'un any d'estar al forn el vàrem haver de deixar, per què - no estava en condicions i havien de fer reforma.

Després de deixar el forn ens vàrem anar a la garriga a fer de carboners, que era l'ofici que sempre havia tingut el meu pare. Allà hi havia molts d'animals feroços, sobre tot serps. A la garriga mon pare va - construir una cabanea i vivíem allà. Durant aquest temps varen neixer -- una germana, na Magdalena i un germà en Jaume que era el més petit, i -- perquè deien que les serps anaven als "bebes" per mor de la llet, penjàven un rosari d'allis al voltant del bres del nin.

També recorda que no tenien aigua a prop de ca seva, i que ella i el seu pare anaven amb un carro a cercar-ne, la posaven dins botes i llavors les enterraven. Diu madò Catalina que una vegada que anava amb el seu - pare a cercar aigua, varen trobar una serp molt grossa al mig del camí, - era tan grossa que travessava tot el camí, son pare va agafar una barra del carro i li va pegar un cop, però no va conseguir matar-la.

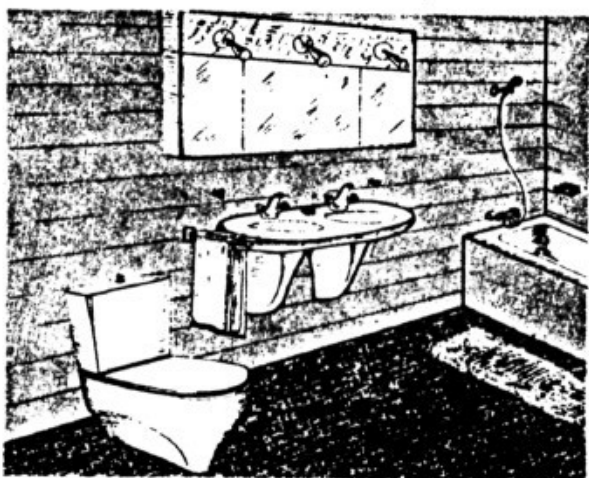
Segueix recordant madò Catalina i diu allà hi venia un home amb un carro i un mul i mos duia carn. Ma mare l'enfilava a un fil de ferro i la penjava perquè secàs i així en tenia per molt de temps.

Els aires d'Argentina no li varen caure bé a ma mare, sempre anava molt xereca i jo que era la filla major havia de cuidar de la casa i fer menjar pels meus pares, els meus germans i cinc homes que tenia llogats mon pare al ranxo, tot això, i jo tenia tan sols 8 ò 9 anys. Així és que en vista de que ma mare no es trobava bé de salut vàrem tornar cap a Mallorca.

Allà varen quedar dos germans de ma mare, i amb els seus descendents actualment hi mantenim contacte.

Quan vàrem arribar aquí ma mare va deixar de estar malalta, i va - viure fins 97 anys, lo que tenia era mal de l'anyorança.

M. TUGORES

TOT AMB.AIGUA, S.A.
S. Bartolomé, 1 - Tel. 50 44 94 Inca - Mallorca

DECORACIO I PINTURES

Juan Luis García

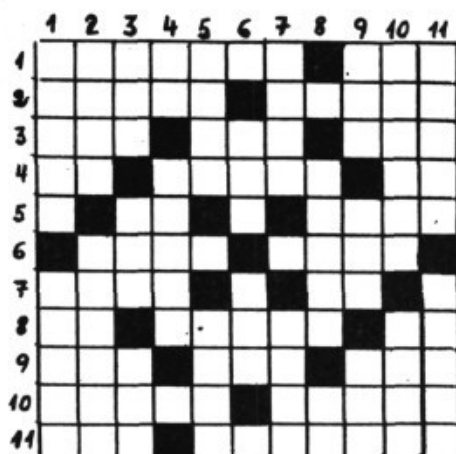
C/. Pérez Galdós, 18 (barriada Cristo Rey)
☎ 50 44 16 - Part. 50 54 41

INCA (MALLORCA)

"la Caixa"

CAIXA DE PENSIONS
S E L V A

MOTS CREUATS

HORIZONTALS. - 1.- Un dels pobles del nostre municipi. Consonants iguals. 2.- (al revés) Vehicle de transport. Veure, observar. 3.- Un dels orgues principals del cos. Ànec. Cervesa anglesa. 4.- Animal quadrúpede. (Al revés) Se desplaçarà d'aquí cap allà. Matricula de Murcia. 5.- Consonant que forma el plural. Quatre en romans. 500. Més de dos i menys de

quatre. 6.- El contrari de baixos. Mires. 7.- Sèptim. Quarta vocal. Article femení. Símbol del carboni. 8.- Síllaba sagrada indú ò nom d'arbre. Beguda típica asturiana. Matricula de Toledo. 9.- Cadascú té el seu de pila. Cub, quadre. Número. 10.- Junten, uneixen. Instrument musical de buf. 11.- Dolor. (Al revés) Poble del nostre municipi.

VERTICALS. - 1.- Àrabs, sarraïns. Tocam la música. 2.- "... són trumfos". Sopa molt petita. 3.- Societat Regular Col·lectiva. Multinacional de l'electrònica. En romans s'escriu M. 4.- Animal domèstic. (Al revés) poble cap del nostre municipi. Espanya. 5.- (Al revés) Penya, pedra grossa. Alacant. (Al revés) Antic poblador d'America. 6.- Consonant. Cabdill cristià de la Reconquesta. Composició poètica. Consonant. 7.- Mineral que estira el ferro. Signe de victòria. Pollina, burra. 8.- Itàlia. (Al revés) extremitat dels peixos. Marca de tabac ros. 9.- (Al revés) Tros d'una circumferència. Manifestació popular de carnaval. Cap vegada. 10.- Bonances. Fila. 11.- Tens fé. Vòmit.

B. Palau

SOLUCIONS DEL DARRER Nº :

QUIVIELA CULTURAL

1 - b 2 - c

3 - a 4 - b

Sa comuna 23

L'AUTORA DE LA PORTADA DE "SA COMUNA"

El dibuix que il·lustra la portada d'aquest número és obra de la pintora selvatgina *MARIA MATEU REUS*, que neix al nostre poble a finals d'estiu de l'any 1962, el 7 de setembre.

Na MARIA comença a fomentar la seva vocació artística ja dins els anys de la infància, més o manco per els 12 anys, etapa que -com és natural- comença a adquirir les tècniques pròpies de l'art que cultiva, que no seran a la llarga més que l'aplicació, damunt la tela, de la seva sensibilitat per tot lo que és natural, i pels paissatges propis de la nostra terra mallorquina, a on el color i la llum es combinen d'una manera totalment natural.

Durant aquests primers anys, l'autora de la portada ha treballat en la intimitat pròpia d'una artista que comença, i que recull la confiança i la personalitat que li ha d'envoltar en els moments de la presentació, al públic, de la labor duita fins ara.

Durant aquestes festes de "La Creu", festes populars i arralades en lo tradicional, és quan la jove MARIA ha elegit perquè el públic pugui contemplar les seves teles, a on el color, la llum i els paissatges dels nostres indrets hi tenen forta presència, i on la comunicació en lo netament mallorquí resaltarà, sense cap dubte, en el casal de Son Arnau.

Només ens queda per desitjar lo millor a Na Maria, que continui treballant, i que la seva presentació li duguí els èxits que la seva obra es mereix.

J.R.S.

revista de

Biniamar, Caimari, Moscari i Selva